

Tas Latweeschu draugs.

1838. 3 Merz.

9ta lappa.

Jauna sinna.

No Nihzes un Bahrtes draudsēs, Kursemmē, (17. Bewr.) Kad pehrnaja gadda tanni grahnata, kas Deewa wahrdu mihtotajeem Nihga tohp sagahdata, tās sinnas par sahtibas-beedribahm bija lassamas, tad zitti lohzecli muhsu draudsēs, tās paschas lassijufchi, atgahje pee sawa mahzitaja, un usrunnaja tam, woi ne-warroht arri muhsu draudsēs tahdu beedribu uszelt, kas tai lauschu pohstitajai dserfchanai turrahs prettim. Mahzitajam jau fenn pascham tahdas dohmas galwā grohsijahs, un ar leelu preeku winfch apnehmahs, schahdu buhschanu sawā draudse eegrohsiht. Par Adwentēs swebtdeenahm winfch abbās sawās basnijās ihpaschōs spreddiklōs schahdas sahtibas-beedribas labbumu sawai draudsei istahstija, un 27to Dezembera deenu winna nammā kapulzejahs wairaf ne simts zilweku, un sahtibas-beedriba tappe eezelta, kurzas lohzecli apnemmahs, brandwihnam un rummam, jeb wisseem tahdeem dsehreneem, kur brandwihns jeb rums tohp leets klahu, pawissam atfazziht. — To pirmo deenu jau 96 zilweki par beedribas lohzeckleem tappe usnemti, un no tās deenas lihds schim wehl 83, tā ka mehš nu jau 179 lohzecli essam; — un jebfchu tee trihs mehneschi no tās pirmahs rakstischanahs, kurru starpā, pehz muhsu norunnaschanas, katris tikkai wehl tā, ka par raudsischanu un prohwe-schanu irr peestahjis, teem pirneem 96 wehl newaid pagahjuschi, tad tomehr drohschi drihktam pasalei fluddinaht, ka muhsu widdū sahtibas beedriba pasahw, un wehl jo prohjam pastahwehs: — jo wiffi lohzecli, un starp teem ne ween tahdi, kas tohs atnestus dsehrenus zirkahre parleeku stipri bruhkejuschi, bet arri tahdi, kas winnus tikkai mas un parettam irr baidijufchi, apleezina, ka winneem wiffadā wihse taggad jo labbi un jo weegli effoht, kamehr tam dsehrenam atfazzijufchi, kas zilweku dsenn no prahta laukā, winnu us daschadeem grehkeem fahrdina, un winna meesu darra nespehzigu un kaitigu. Gan sinnams dascham, kas to buhschanu wehl naw ismannijis un apdohmajis, irr ko smeetees; gan arri zits no mums pihsst; — bet mehš labprahst wiffu to pazeescham, ap-sinnadamees sawā firdi, ka ne weenam tauna ne-darram zaur to, ka brandwihnu ne-dserram; un no kautkurras leelischanahs, jeb nizzinaschanas tahdu zilweku, kas ne-gribb muhsu beedribai peestah, zeeti kawajamees; — un jau ar preeku warram apleezinaht, ka dasch, kas eefahkumā dohmigs par to jaunu buhschanu galwu frattija, jau pats par beedru irr lizzees usnemtees, un dasch, kas eefah-

Fumâ smejjahs un piška, jau dohmigs galwu Fratta. — Mehs zerribas pilni Deewa luhdsamees, lai Tas scho muhsu sachtibas-beedribu, kas gan pirma tahda zehlfusees par wissu Kursemmi, ja ne wehl tahtak, jo prohjam fwehti, un lai drihs arridsan wehl zittâs kristigâs draudsēs tahdas beedribas zeltohs! — Tad teescham daschu grehku paliks masak, un nabadsiba atkal sahks sust, un muhsu dehli un muhsu meitas atkal augs un salkohs skleistumâ un spehzbâ, kâ wezzôs laifôs, kur teem zilwekeem jo baili ne mums skanneja firdis tee wahrdi, ko tas Apustuls raksta: "Ne sinnat juhs, ka juhs effat Deewa nams, un tas Deewa gars eeksch jums miht? Ja kas to Deewa nammu samaita, to paschu Deews samaitahs: jo tas Deewa nams irr fwehts, kas juhs effat." — Sawâ laikâ mehs dohmajam wehl jo skaidrakas sinnas par muhsu beedribu islaist. — G. B.

• Gohda prahts tohp atmakfahs.

Stahst.

Behdigs stahweja wezzais Pehteris, gohdigs firmais, ar flapjahm azzim pee sawas buhdinas lohga, un klausija tahs jaukas dseefmas, ko draudse dfeedaja tai basnijâ, kas ne taht no winna mahjahm. — Ar behdigu firdi winsch ar sawu wezzu mahminu redseja, ka lautini us Deewa nammu steidsahs. Zif labprahc wiinni arri tur buhtu nostagajusch, bet teem ne bija, ar ko apgehrttees; jo ar sawahm nowalkatahm un sadriskatahm drehbehm ne gribbeja laudim rahditees. — Pirmajee draugi winnus taggad wairs gan ne buhtu pasinnusch, jo Pehteris zittfahrt bija turrigs fainneeks, un ne weenu nabbadsinu no sawahm durwim bija atstuhmis, bet katram, zif spehdams, palihdsejis. — Karsch, wiinna tehnu-semmi grehti speesdams, arri wiinu bija padarrijis par nabbagu, un zif wiinam karsch wehl bija atstahjis, to ugguns leefmas aprihjuschas, un arri wiina mahja bija aisgahjusi, tã ka til ko sawu dsihwibu isglahbis. — Nu ne spehdams to atkal usbuhweht, nodewe semmi un staigaja, baltu speeki drehbedamâ rohka, ar sawu laulatu draugu us to masu buhdinu, ko teem no schehlastibas par dsihwes weetu bija eerahdijusch. — Bet strahdaht schee nabbagi firmi lautini wairs ne spehje un, faunedamees deedeleht, buhtu baddâ mirruschi, ja gohdigi laudis no schehlastibas til dauds teem ne buhtu peeschkhrusch, ka no badda nahwes warreja glahbtees. — Lihds schim tak wehl ne bij baddu zettusch, bet nu us reis teem wiss truhke un tee ne sinnaja, kur maises kummosu nemr. Lihse sehdeja us beuki, galwu ar rohku atspeedusi, un raudaja, un Pehteris dsilkâs dohmâs stahweja pee masa lohdsina, grehti nopuhdsamees un luhkoja us debbesi, zerridams, ka tas Zehws, kas sawu fauli par launeem un labbeem leef spihdeht, arri wiinu behdâs ne atstahschohc. — Par masu brihtinu Pehteris eeraudsija jaunekli, kas appalscha ta ohsola, kas ne taht no wiinu mahjas stahweja, bij apsehdees, gribbedams tã maggeniht atpuhstees. — Tas likke sawu zella sohmu us semmi, isnehme kahdus papihrus, tohs apluhkoja, un tad atkal sohina eebahsis, scho nehme us plezzeem un staigaja sawu zellu prohjam. — Zif ko tas bij aisgahjis, isnahje Pehteris no sawas istabinas un tai weerâ, kur jauneklis

fchdejis, pee semmes baltu papihru eerandsija; wiasch to uszehsis, atdarrija, un — diwi leeli selta gabbali tam azzis spihdeja.

Seewa, mihta seewa, tas sauze, nahz' jel ahra, woi redsi, fo zekka gahjejs schè pamettis! — Woi naudu wehl pasihsti?

Seewa. Raug', mihtais wihrs, Deews muhs wehl naw atstahjis! Man tohti gribbahs ehst; es tif ne gribbeju tew fazzih, un tew gan arr' rapat buhs. Woi nu redsi, fa Deews palihds?

Wihrs. Deews palihds; wiasch teescham palihds, bet ne zaur scho naudu. Ea tam zekka gahjejam peederr un tas ne warr wehl taht no scheien' buht.

Seewa. Ak, winnam warr buht tahs naudas tif tohti ne waijaga, fa mums.

Wihrs. Sinnams gan; (apdohmadamees) bet tomehr mums ne peederr.

Seewa. Kad wiasch buhtu nabbags, tad gan to naudu labbaki buhtu glabbajis, un wiasch turklacht arri ne sinn, kur to pamette.

Wihrs. Bet Deews sinn! — Waldees, seewa! — Lai ta nauda tewi ne eewedd kahr dinafchanâ.

Seewa. Mihtais wihrs, apdohma muhsu leelu truhkumu.

Wihrs. Gan teefa! — Nu, kad tu dohma — (atkal apdohmadamees) — ne, ne, — woi redsi, zil jauki labbiba us tihromeem stahw; tur tas mihtais debbes tehws arr' muhsu dalku buhs lizzis augt. Ruddens wairs naw taht, un kas sinn, woi arri meh's scho rudden' fa lappas ne nobirstam, un tif tuwu pee kappa, meh's sawu firdi wehl ar tihscheem grehkeem gribbetu apgruhtinaht. — Es sawus firmus mattus lihds schim ar gohdu esinu walfajis, un deht pahri selta gabbaleem teem ne gribbu faunu darriht.

Seewa. Tas irr teefs! — Lai meh's labbat' baddu mirstam. — Man jau tohti bail paleef, wiffas meefas trihz, un man irr, itt fa jau buhtum sagli. Skreij jel, zil tawas wezzas kahjas spehj, fa tu no schahs naudas walkâ teez. Kad tu to tekku taisni zaur teefneeka ausahm eefi, tad to wihru gan wehl panahkfi.

Ea sauze seewa winnam pakkat, jo wiasch jau bij fahjis pa to tekku tam zekka wihrum pakkat dohtees. Zil schigli, fa nu, Pehteris wehl ne bija staigajis, kamehr zittkahrt winna mahja nodegge; bet schi eefchana seewai wehl par lehnu likkabs. Winna tam gahje pakkat un to panahkufi, pee rohkas fanehme un ta prohjam wilke. Zil ahtri, zil ween warredami, tee wezzee nu abbi steidsahs un par leelu preeku to wihru arri panahze.

"Mihtais draugs," — ta fazzija tas wezzais — "schè irr juhfu diwi selta gabbali, fo pee mannahm durwim semmè pamettuschi."

Brihnodamees tas sweschais abbus wezzus usskattijahs, un par brihtinu fazzija: "Man schkeet, juhs effat nabbagu lautini?"

Seewa. Tohti nabbagi, mihtais kunge!

Wihrs. Bet meh's gribbam gohdigi un taisni palift.

Sweeschais (brihtinu apdohmajees). Es to naudu fanemmu atpakkat, tadeht fa man ta tur, kurp es eemu, warr buht waijadsehs. — Schodeen jums dohschu, zil spehju; bet drihs jums buhs redseht, fa wehl pasaulé zilweki rohnahs, kas gohdigu firdi proht gohdah, lai ta arri appaksch noplifhufscheem luppateem mahjo. — Klau-

fait, mihi lautini, kur man tahs naudas, warr buht, waijadsehs. — Preeksch fesch-padsnirs gaddeem es, fà jauns ammata sellis, no saweem wezzakeem aisgahju, un kahdi diwi gaddi taggad, kamehr sinnu no teem ne esnu dabbujis.

Wihrs. Woi tu dsirdi, seewa?

Sweſchais. To reis ar kuggi us sweſchu semmi aisgahju. Pehdigòs gaddòs eeksch Batawias dsihwoju. Es saweem wezzakeem gan rakstiju, bet ne kahdu atbildeſhanu ne dabbuju. Grahmatas, warr buht, pasudde. — Preeksch diwi nedde-tahm pa juheu atnahju; mans pirmais meisters, kas manni labbi pasihst un winna meita, kas itt skaiſta un prahtiga irr, man preezigi fanehme, un par diwi mehnescheem muhsu kahſas jau noſazzitas. Es buhtu pilnam laimigs, kad ween sinnatu, kur manni mihi wezzaki un fà winneem klahjajs.

Wihrs (us seewas luhfodams). Mahte, woi tu fo ne atgahdajees? — (Us to sweſchu.) — Mihlais kungs, woi wehl taht lihds juhsu dsintem?

Sweſchais. Zits zetta wihrs, fo fastappu, mannim teize, ka wehl tschet-ras juhdses effoht lihds Dhsota-kalnam.

Abbi wezzee, rohsas isplehtuschi, wairak ne spehje fazzih, ne fà: "Dhsota-kalns! Dhsota-kalns!"

"Woi juhs tur pasihstami effat?" waizaja sweſchais, brihnodamees; "man-na tehwa wahrds irr: Peter Jaunsem."

"Dehls, mihlais dehls!" kleeſe tee wezzee, to apkampdami, itt fà ar weenu balſi: "Woi sawus wezzakus wairs ne pasihsti?"

Jauneklis ne spehje ne fo atbildeht. Wiſſi trihs raudaja preeku affaras. Par brihtinu tee ſahje ſarunnatees un nu tas pahrlleezinajajs, ka sawus mihtus wezzakus teesſham bija atraddis. — "Mans mihlais tehws! manna mihta mahte!" tà tas fazzija, "paldees tewim, mihlais debbefu tehws, ka tu man mannus wezzakus lizzis atkal redseht!" —

Tehws un mahte fazzija, ka teem no leela preeka ſchkeetoht, itt fà tee jau paradihſe buhtu. — "Kas deewabihjigi un taisni dsihwo, fà juhs," — tà dehls fazzija — "kas jau ſcheitan irr paradihſe." —

D. Et — m.

Sluddinaſchanaſ.

1.

Tas kungs Johann Wilhelm Donat, kas dsihwo Nehwelè, ar ſcheem wahrdeem sluddina, ka winnam tur ſawà papihru-pabriki taggad ſrahdneeku waiſagoht, kas labbi ismahzjuschees. Kam patiktu, tai pabriki weetu usnemtees, tas lai ar ſawahm leezibas ſihmitehm woi turpatt pabriki peemeldahs, woi Lehrpatè pee teesſkunga Zimmerberg, woi Nihgà pee kantora-kunga C. H. Brummer, kas pee Jaun-eelas dsihwo tanni nammà, kas wihz-gubernatora nammam pretti; un tannis paschàs weetas wehl ſkaidraku sinnu warrehs dabbuht un arri tuhliht pa kuntrakteem ſalihgt.

2.

Ne zif taht no Nihges pee Augſch-eſera irr ſihſchu-pabrikis. Kur taggad grihb peenemt puifchus, kam patih, tohs darbus tahdà pabriki ismahzitees. Wehl ſkaidraku sinnu warrehs dabbuht Nihgà pee kantora-kunga C. H. Brummer.

Brihw drikkeht. No juhrmallas-gubbernementu augſas waldischanas puffes:

Dr. C. E. Napierſch.